

Изработване на екслибрис-дизайн за книга по методът „висок печат”, чрез ецване на цинкова плоча, изпълнена в графичната техника „офорт”

Десислав Гечев

Making a bookplate-design for book: Development of negative etching and printing as a relief-print allows exlibris be implanted in the book in the most harmonious way, allowing its intended function.

Key words: *exlibris, bookplate, etching.*

ВЪВЕДЕНИЕ

Екслибрисът е малоформатна графика, която обозначава собственика на определена книга. Буквално думата „ex libris“ в превод от латински означава „из книгите на...“ или „от библиотеката на...“.[1] Изпълнен в техниката „висок печат” (гравюра на дърво или линогравюра), екслибрисът се поставя от вътрешната страна, директно върху страницата на книгата, докато ако изпълнението му е в техника дълбок (офорт, суха игла, акватинта, мецотинто) или повърхностен печат (литография), той се залепва подобно на етикет. Изразните средства на екслибриса е необходимо с максимална лаконичност да изразяват характера или интересите на неговия притежател със средствата на хумора, сатирата, вица чрез метафори и символи. Понастоящем, книжният знак отчасти се е отдалечил от основната си функция-обозначаване притежанието на дадена книга и библиотека и се е превърнал в предмет на колекционерска страст[2]. Обикновено изискванията в различните конкурси за екслибрис за размер на екслибриса са 13x13см. максимална големина на изображението.

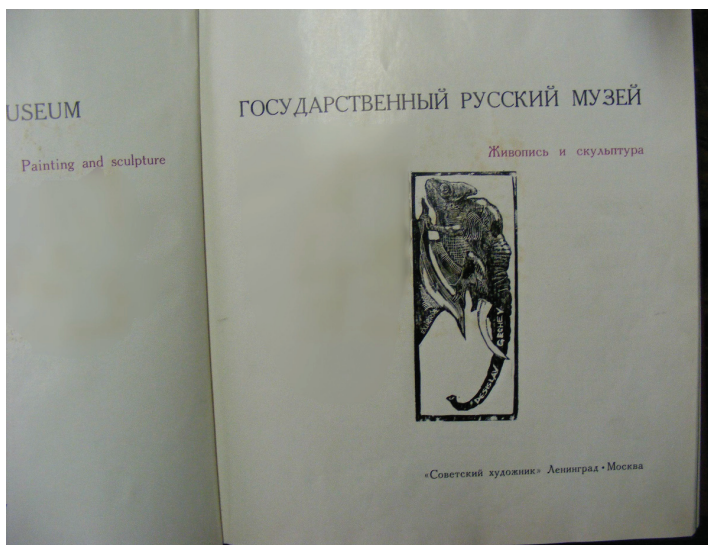
ИЗЛОЖЕНИЕ

Техниката „Високият печат” със своята специфика, а именно намастиляване на гравираната плоча чрез валик, позволява на книжният знак-екслибрис, да стане част от книгата, поради възможността си да се възпроизведе директно върху нейната титлулна страница или фронтиспис.

Изразните средства, с които разполага тази техника обаче, са по-„груби“, сравнени с тези, на дълбокопечатните техники.

Това се дължи на инструментите, с които се изработва високочечатната гравюра и дълбокопечатната графика, съответно: щихел и игла. Щихелът е инструмент, изобретен за борба със съпротивлението на съответният материал-метална или дървена плоча, оставяйки бяла линия върху черният негравирани фон при отпечатване. Най-фините високочечатни гравюри се създават чрез способът, наречен „сребърна гравюра“, при който шрихите, изгравирани от щихела са успоредни, щателно преследвайки пластическата форма на рисуваният детайл.

Дълбокият печат, за разлика от преждеспоменатия, дава огромни възможности за задълбочаване на детайлизацията, което е от голямо значение за малоформатната графика.

Начинът на отпечатване при тази техника, чрез втриване на мастило в ецваната с киселина рисунка върху цинковата плоча и отпечатването и, което е свързано с навлажняване на печатаемият лист, не позволяват на този тип екслибрис да бъде едно цяло с книгата, което го прави изкуствен придатък към нея.

За да съдържа в себе си двете положителни качества - да дава възможност за директно отпечатване върху страниците на книгата и да предоставя възможност за максимална детайлизация, екслибрисът е необходимо да съчетае двата вида технологии за създаване на графика – гравирание като офорт и отпечатване, като ксилография и релефен печат, посредством печатарски валик. Важна особеност при рисуването на подобен тип екслибрис е, той да бъде на негативен принцип, спрямо популярния офорт.

Този начин на рисуване, последван от ецване, позволява офорта да бъде печатан като „висок печат“, при който ецваните щрихи остават бели, а черният тон дават необработените от киселината места.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изработването на негативен офорт и отпечатването му като високопечатна гравюра, позволява на екслибрисът да се имплантира в книгата по най-хармоничен начин, давайки възможност за пълното разгръщане и функциониране на своето предназначение.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Томов, Евтим. ЕКСЛИБРИС- Същност, развой и проблеми. Издателство Български художник, София 1977

[2] <https://bg.wikipedia.org/wiki/Екслибрис>

За контакти:

Ас. Десислав Гечев, Катедра "Промислен дизайн", Русенски университет "Ангел Кънчев", тел.: 082 888 628, 082 888 845, e-mail: d_gechev@abv.bg

Докладът е рецензиран.